

GALEB

1

Galeb

Mladinska revija

VSEBINA	
Priznanje Galebu	1
Ivan Matičič: Svarujevo bratstvo	2
Neža Maurer: Pot iz šole	7
Robert Hlavaty: Moja knjiga	7
Ksenija Prunk: Tičkin sprehod	8
Neža Maurer: Skriti grobovi	10
Franci Lakovič: Poslednji list	10
Marijan Brecelj: Jesenka pesmica	11
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak: Medved in sadje	12
Danilo Gorinšek: Poštevanka	13
Vojan Arhar: Kdo lovi?	13
Zanimivosti: Vojan Arhar: Kometi - vse- mirske mettle	14
Naši kraji in ljudje: B.K.: Poimenovanje šole v Bazovici	15
Danilo Gorinšek: Šilko in Konica	16
Valentin Polanšek: Prvič na Jadranu	17
Zapojmo veselo: Stana Vinšek: Miška	18
Ali veš, da...	18
Ludovika Kalan: Osamljeni vrabček	19
Neža Maurer: Tam za hišo	20
Danilo Gorinšek: Polževa	20
Slike iz narave: Miro P.: Hišna muha	21
Vojan Arhar: Telovadec	21
Filatelija: Helena Magajna: Znamka ne- koč in danes	22
Gremo v gledališče: Adrijan Rustja: Ivan Cankar: »Za narodov blagor«	23
Šport: Ivan Furlanič: Zahodna Nemčija - svetovni nogometni prvak	24
Mario Šušteršič: Košarka - srebrna ko- lajna za Jugoslovane	24
Novosti na knjižni polici: France Bevk: »Ob morju in Soči«	25
Fran Roš: Hej, igrajmo gledališče!	26
Josip Jesih: Bradaček in ribji kralj	27
Meta Rainer: Vrnitev	28
Neža Maurer: Zajec	28
Stana Vinšek: Sokol	29
Šolarji pišejo	29
Urednikova pošta	30
Za bistre glave	3. stran platnic

Ilustracije za 1. številko Galeba so naredili:
 Robert Hlavaty (str. 7, 11), Marjanca Jemec-
 Božič (str. 19, 28, 29), Leon Koporc (str. 20,
 26, 27), Božo Kos (str. 7, 10, 21), Ksenija
 Prunk (str. 8, 9), Jelka Reichman (str. 10,
 13), Bine Rogelj (str. 16), Ivo Seljak (str.
 2-6), Magda Tavčar (str. 12, 13, 17, 20, 28).
 Devinsko Nabrežinska občina in Spomeniki
 padlim - besedilo: Evgen Dobrilna, risba,
 Klavdij Palčič, slike: Lojze Abram.

LETNIK XXI.
ŠTEVILKA 1
OKTOBER 1974

Mesečnik (8 številk)

Izdaja:

Založništvo
tržaškega
tiska, Trst

Glavni urednik:

Lojze Abram

Odgovorni urednik:

Albin Bubnič

Uredništvo in uprava:

Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - tel. 41 55 34

Tiska:

Graphart, Trst

Naslovna stran:

Mirjam Maver

5. razred

osn. šole v Boljunu

12660/1974/75

Posamezna številka:

250 lir

Letna naročnina:

2000 lir

019810280

Galeb je registriran na sodišču v
Trstu pod številko 158 od
3. maja 1954

Galeb je včlanjen
v zvezo periodič-
nega tiska USPI
(Unione Stampa
Periodica Italiana)

Priznanje

Galebu

PROVVEDITORATO AGLI STUDI DI TRIESTE

Prot.n. 6152

Trieste, 10 giugno 1974

OGGETTO: Periodici per infanzia: Galeb (Il Gabbiano)

Alla Direzione GALEB

TRIESTE
Via Amendola, 12

Al termine dell'anno scol. 1973/74 desidero esprimere
il mio più vivo apprezzamento per il periodico "Galeb" edito per
gli alunni delle scuole elementari.

Anche a parere degli insegnanti e dei direttori, è un
ottimo mezzo didattico per le esercitazioni di lettura, e gli ar-
gentamenti trattati, di attualità, suscitano negli alunni molti inter-
essi.

Lodevole è la rubrica della posta degli scolari che è mol-
to seguita. Così pure interessante sono le due pagine di figurine
illustrative di avvenimenti storici e di personaggi storici.
In realtà il Galeb può considerarsi un completamento dei
libri di testo in uso presso le scuole con lingua d'insegnamento
slovena.

Il Provveditore agli Studi
(dott. Paride Fidenzi)

V vseh dvajsetih letih izhaja-
nja GALEBA nas je vedno sprem-
ljala zavest, da opravlja revija
nadvse koristno in važno poslan-
stvo med slovenskimi šolarji v
zamejstvu. Pri tem svojem delu
je bilo Uredništvo, zlasti v
zadnjih letih, deležno številnih
pohval in priznanj, a je obenem prisluhnilo tudi kritikam, ki jih
je vedno dobronamerno sprejemalo in upoštevalo v stalnem pri-
zadevanju, da bi revijo izboljšalo in popestrilo, da bi postala še
bolj privlačna za mlade bralce, katerim je prvenstveno namenjena.

Potrditev, da je bila obrana pot pravilna, je laskavo pismeno
priznanje, ki ga je ob uspešnem zaključku dvajsetega, jubilejnega
letnika GALEBA, poslal tržaški šolski skrbnik dr. Paride Fidenzi
Uredništvu revije. Pismo se glasi:

Ob koncu šolskega leta 1973-74 želim izraziti svoje iskreno priznanje
reviji GALEB, ki je namenjena učencem osnovnih šol.

Tudi po mnemu učiteljev in ravnateljev predstavlja revija odlično di-
daktično sredstvo za bralne vaje in obravnavana aktualna vprašanja
vzbujajo pri učencih veliko zanimanje. Pohvaliti je treba rubriko dopisov
učencev, ki jih zelo berejo. Prav tako sta zanimivi strani z ilustracijami
zgodovinskih dogodkov in oseb.

V resnici lahko GALEB velja kot dopolnilo k šolskim knjigam, ki jih
uporablajo v šolah s slovenskim učnim jezikom.

Šolski skrbnik
dr. Paride Fidenzi

Pohvala šolskega skrbnika nas je nadvse razvesila. Pismo
pomeni spodbudno priznanje GALEBU, Uredništvu in vsem so-
delavcem, ki si prizadevajo, da pri slovenskih šolarjih gojijo ljube-
zen do materinega jezika, jim krepijo narodno zavest in tako po
svojih skromnih močeh pripomorejo k razvoju slovenske šole v
Italiji.

Ob vstopu v 21. letnik se bo zato Uredništvo še bolj trudilo
da bo GALEB s svojo pestro in privlačno vsebino postal res nena-
domestljivo dopolnilo k šolskim učbenikom.

Svarunjevo

bratstvo

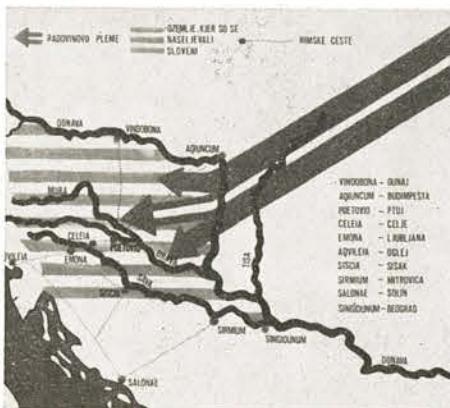
2. Kaj naj zaleže tu deset, dvajset družin? Niti deset bratstev, niti deset plemen ne pomeni dosti v tem razsežnem bohotju. Eno leto naseljevanja - kakor bi pljunil v morje. Če bi stopil tedaj na kako višino: morda na Goričke, na Kum ali na Čemernik, bi opazil iz neskončnih host in gozdov komaj pohleven dim, ki se vrtinči iz skritega naselja. Nič drugega ne bi videl in nič slišal. Pač, slišal bi gotovo marsikaj, saj takole gozdrovi skrivatev v sebi polno živega: divjo perutnino, ki čivka in vrešči, divjad, a tudi zverjad, ki renči in rjove.

3. Drugo leto so šla na pot nova plemena - pa premagala ostanke starih noriških plemen. Tretje leto so se dvignila nova bratstva Slovenov na pot; četrto leto so prišla zopet nova plemena in zavzela nove predele te zemlje. In peto in osmo in deseto leto je prihajalo to ljudstvo od vzhoda - pa je pologoma le nekaj zaledlo. Vidni so postajali sledovi rok, ki so trebile, sekale, orale. Bilo je tu že sto in sto bratstev, ki so dušila to divje rastje, ki se je brezmejno in nezadržno plodilo, kakor je hotelo.

1. Leto, dve leti že potujejo družine Slovensov iz daljnih ravnic jutra in se pomikajo proti večeru. Bratstva in plemena Slovenov prodriajo od vzhoda proti zahodu, prebijajo meje Panonije in vro v Norik. Toda kje so vsa ta bratstva, kam so šla? - Nikamor, tu so ostala. - Tu? Kje? Nikjer jih ni videti, kakor da so vsa tista živa mravljišča utonila v tem živem rastju. Ne, resnično, niti žive duše ni videti. Kajpak, saj tu je morje žive rasti, ogromno morje, sam pragozd. Še nikoli ni stopila v ta pragozd človeška noga.

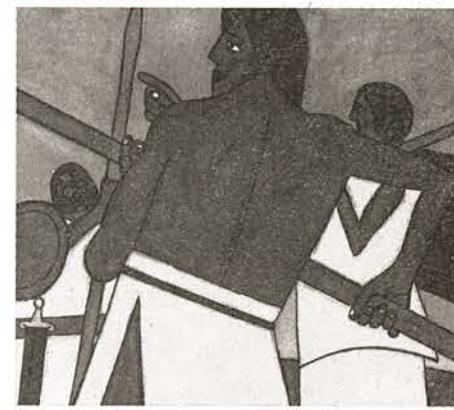
4. Naslednjo pomlad, bilo je enajsto leto po hodoval, so prodirala od vzhoda zopet nova plemena Slovenov. Iz osrednje Panonije so prihajale množice po rimskih vojaških cestah ter si utirale pot do vodnih tokov. Šibkejski ljudski val se je oprijel Rabe ter krenil odtod proti severozahodu; srednji val je prodiral ob Muri, južni val pa se je držal ceste ob Dravi navzgor. Poti so bile že dobro izhognene, saj so jih že deset let gladili bratje, ki so šli pred njimi. Se reče, gladili so jih z bosimi nogami, saj so bili večinoma bosi.

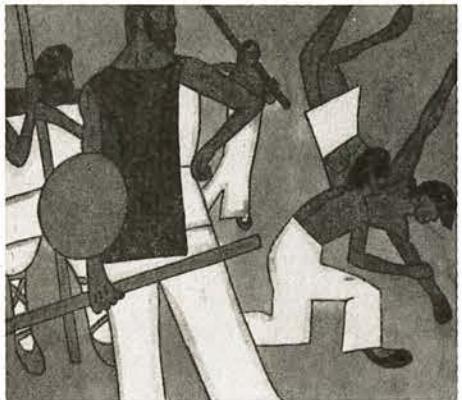
6. Glejte Radovina glavarja: osem krijevima, a stopa velik in silen sredi svojih družin. Dolgi lasje so mu beli in brada tudi, vendar mu je pogled še bister. Sicer nič ne nosi, samo meč za pasom in debelo gorjačo, medtem ko so vsi rodovinci močno oprtani z vso mogočo ropotijo. Razen tega vlečejo glavne tovore bivoli na močnih saneh, dokler hodijo po trdih rimskih cestah. Kadar pa zavijejo na mehka, blatna pota, morajo rodovinci sani nekoliko razbremeniti in oprtati nekaj tovora na hrbe bivolom. Tudi babice in otroci morajo s sani.

5. V tem ljudskem valu, ki je po tej poti prihajal v novi svet, so bile tudi družine Radovinovega, Budigojevega in Mnigojevega bratstva. Niso to bile odličnejše družine, temveč enakovredne v sestavu celokupnega občestva Slovenov. Niso stopale na čelu neskončne kolone, temveč stisnjene so bile nekako v sredini ter med seboj povezane in nerazdružljive v dobrem in hudem. Saj jih vežejo krvne žile, sorodstvo in srčne žile. Skupaj so živele naseljene in skupaj potujejo v nove dežele, to je v te kraje, ki so jih še neznani.

7. Iz Radovinovega bratstva jih je deset spredaj v udarnem krdelu. Najmočnejši in najrazboritejši med njimi je Zitovit, Radovinov sin četrtec. Brhek dečko je pa velik in močan kakor bivol; po bojevitosti in drznosti ga nihče v krdelu ne dosega. Zato je postal desetar, vodnik desetnike. Hoče se mu gibanja in boja: na daljavo z lokom in pragozd, od blizu s sulico in sekiro, a predvsem s telesno močjo, z rokami in nogami. Če ni boja s sovražnikom, se poizkus z divjim bivolom, volkom ali risom. Zraven še mirno žveči dišečo meliso.

8. Dasi je Žitovit samo eden, tudi drugim devetim ni kaj očitati glede telesne moči ali udarnosti. Njegova mlajša brata Stagoj in Volkun tekmujeta, kateri bo prej dosegel Žitovita. Enako nakresani so njegovi nečaki, sinovi brata Tihozita: Godemisl, Budist, Namdrag ter sinci Sebidraga: Nežir, Vitan, Dobromisl, Medlim, sami jastrebi. Budigojevo bratstvo jih je dalo devet v krdele, devet tigrov, žilavih in drznih. Najstarejši Trebegoj je desetar, tudi Nenadej, Dalimir, Borut, Vitan, Borižit, Sebidrag so vredni sinovi Budigojevega bratstva.

10. Čelno krdeло vodi svoj narod po varni poti, zakaj vojvoda Svarunja ima modro pamet pa oster vid. Na desno in levo si ogleduje novi svet. Tod je sama ravan, močvirnat svet, skopu porasel s hostami, izvečine je sama divja trava, kjer se pasejo divji bivoli in razna divjad. Tu se Svarunja ne bi hotel naseliti, na teh naplavinah in močvirjih (med današnjim Ptujem in Mariborom), ki so podobni stepam ob Tisi in srednji Donavi. Toda sonce se nagiblje k zatonu, zato veli Svarunja trobecem, naj zatrobijo, da se potuječa vojska ustavi.

9. Mnigojevo bratstvo pa jih je dalo sedem ter poveljnika. Setnik, voj rdela, je Svarunja, Mnigojev prvenec. Njega so izbrala vsa bratstva iz plemena kot najbolj veščega vojaka za svojega vojvodo. Njegov starejši sin Žitog je trobec, ki ima za pasom bivolski rog. Mlajša sinova Dragovit in Sveljub sta tudi vredna očetove veličine. Njegov mlajši brat Godemisl je sicer desetar tretje desetnije, a mlajšega brata Svetošeja stavi Svarunjevo krdeło skoraj ob ramo Žitovitu. Enako je močan, le za leto je mlajši.

11. Lovci odidejo na lov - in kmalu zatem se že peče odrta divjad na kolih. Nobeni družini ne sme zmanjkati pečenja! Zjutraj se vojska dvigne in se napoti proti severu. Prišli so med hribe in holme. Ni bilo nobenih ovinkov ne oddihov ne vijug, ampak naravnost in strmine so bili zasekali Rimljani svoje ceste. Tu so odkrili popotniki skrita naselja po pobočjih holmov ter spoznali, da so tu njihovi bratje, ki so se bili predlani ali pred leti tu naselili. Vso pot se z njimi prijazno pozdravlja in si drug drugemu žele sreče.

12. Rimska cesta jih je pripeljala k Muri, kjer so prenočili in se dobro podprli. Naslednje jutro nadaljujejo pot ob Muri navzgor. Tu ni več tiste enoličnosti kakor v ravninah, temveč postaja svet bolj zanimiv in mikanen, valovit, slikovit. Od bližu pozdravlja popotne hribci, iz dalje pa visoke gore. Bistri potočki šumljajo v Muro in beli slapovi drse prek skal. A vsepovsod bujno rastje in vonj po samem gozdnem zdravju. Povrh še toliko rejene divjadi: srnjadi, jelenjadi ter perutnine. Vsega v obilju.

14. Zatem je vojska nadaljevala pot ob Muri proti severu. Z odprtega, jasnega sveta je prehajala pot v tesen, zaprt svet. Muro so od obeh strani zgradile strmine - in ljudem, ki so se do včeraj veselili hribovitega sveta, je postajalo tu le pretesno. Ko jim je zmanjkalo prostora na desnem bregu, so morali Muro prebresti. Čelno krdeло jo je pregazilo brez oklevanja. Rodovinke so si optale otroke, rodovinci babice in drobnico - in šlo je čez brez nezgod. Natovorjene sani so morali privzdigniti, da niso vlekli bivoli volne, kož in mehov po vodi.

13. Prišli so do podprtin rimskega mesta Solva (kjer stoji današnji Gradec). Tu so počivali nekaj dni in si ogledali okolico. Solva je bila sicer porušena, a vsa okolica je bila živa novih naseljencev, ki so od vseh strani hiteli pozdravljati došle brate. Ti naseljenici so trebili svet zase in za poznejše robove, ki so zgradili naselja: Studence, Lokvico, Jedrico, Ravne, Breže, Olšnico, Krč, Lonč, Lipnico, Mele, Volčje, Labudovce, Pričino in druge.

15. Dobri bogovi, kako čudovit svet je tu! Potoki dero s hribovja niz dol, a divjadi je vse živo po sočni paši. Podi se v tropih, preskakuje potočke, a sonce se upira v ta prisojna pobočja. Ljudje občudujejo lepo naravo, najraje bi ostali tu. Tudi Svarunja se ozira po okolici in pomišlja, naj li ustreže želi ljudstva? Toda tu se ne morejo naseliti, prisojna pobočja so že posejana z naselki. Pač pa lahko tu nekaj dni počivajo, saj se jim nikamor ne mudi. Torej nekaj dni počitka, da se popotno ljudstvo odpočije.

16. Ljudstvo je veselo te modre odredbe, saj je že utrujeno, a živinče lačno. Svarunja skliče čelnike bratstev ter se z njimi pogovori o taborjenju in vedenju ljudstva med odmorom. Ti kraji so nevarni, gotovo je tod še polno tujega živilja, morda se potikajo okoli oborožena krdela, ki napadajo popotnina ljudstva. Zato je treba previdnosti na vse strani. Čaka jih pa še neka sveta dolžnost. Pomlad je tu! Ali so se že spomnili Vesne? - O, naj jím prizanese! Brž se ji morajo pokloniti, jutrišnji dan naj bo njih posvečen praznik!

18. Vse giblje in dela, obrežje Mure je živo, ljudje si čistijo prostor za tabor. Budigojeva desetnija prihaja z obhoda. Desetar Trebegoj poroča Svarunji, da niso naleteli na svojem obhodu na nobeno nevarnost. Desetnija se nato razide. Borut brž odloži orožje in jo ubere dol k vodi z izgovorom, da gre pit. Mili bogovi, Borut je žejen, medtem ko so vsi drugi lačni. Borut se pa ne meni za žejo, ampak se približa trem Tihozitovim pericam, ki ga močno privlačijo: Tihomira, Ljubota, Črešulja. Nalašč jim nagaia in jih škropi z vodo.

17. Tako so ukrenil modri velmožje. Ker se pa po dolgem raztegnjena vojska ne more v teh tesneh zbrati k skupni proslavi, zato naj jo opravi vsako bratstvo zase. Izberi naj si spodobno drevo ali izvir, če ga najde v bližini, in naj si napravi žrtvenik, da bodo praznik spodobno obhajali. Velmožje so se razšli k svojim enotam. Čelniki so obrazložili zdaj vse to starešinam, Svarunja je pa razposlal desetnije na vse strani pregledat okolico, da ne bi taboreča vojska doživelka kakega neprijetnega presenečenja.

19. Jutro Prebujenja. Čelnik Radovin se spušča k Muri. Rogovi kličejo bratstvo k molitvi. Rodovinci se usipljejo iz šotorov in hite k vodi. Tu si umivajo roke, obraz in noge. Danes je velik praznik, ljudje morajo stopiti spodobno umiti pred obličeje boginje Vesne. Prvi stopi iz vode Radovin. Hči Svedobra pristopi in mu poda lanen prtič. Čelnik si otira mokroto in se razgleduje po vodi. Medtem se tudi vse Radovinove družine spravljajo iz vode. Ljudje so spodobno umiti in čisti, pripravljeni za hvalnico boginji Vesni, znanilki pomlad. (DALJE)

Neža Maurer

Ilustr. Božo Kos

Pot iz sole

Čez travnik, čez gozd se steza vijuga - od sole do doma stodvajset skrivalnic v vetru se guga.

Še sonce prav vsak dan niže potuje, da žarke zvedave v popisane zvezke gredoč mi nasuje.

In jablane veja k stezi se sklanja, da jabolko zrelo prav v mojo torbo lahko se zaganja.

Pa ptički v grmovju pojo in skaklajo - to kažejo mi, kako tam med listi se šolo igrajo.

Doma pa nihče, prav nihče ne verjame, da moram se z vsakim posebej igrati - saj čakajo name.

Tekst in risba Robert Hlavaty

Šola se je že začela in veliko bo učencev tekmovalo, kdo osliček bo in kdo pridna bo čebela.

Priden biti težko ni, ljuba moja šolska knjiga polna slik in polna znanja. Lepa v tebi so berila, lepa si in meni mila.

Moja boš! Me boš učila prav vse leto, tja do konca. Ko bom zrastla, lep spomin na mlada leta v mojem srcu in na tebe bom hranila.

Tičkin sprehod

Danes sta mama in Tička namejeni v Ljudski vrt. Tja gre Tička rada. Tam so beli in črni labodi, cvečoče mačehe, s smešnimi pisanimi obrazki in otroci, mnogo otrok.

Pred odhodom velike priprave. Mama Tičko počeše in ji priveže v lase živordeč trak. V hitriči ji umije kolena, jo obriše pod noskom, ji smukne čez glavo rdeče krilce, jo premeri od nog do glave. Jojmene! — kakšne so nogavice, ob robu zavihane in posvaljkanе kakor slakov cvet — pravi mama. In človek ne ve, ali so bolj sivorjave ali zelenosive. Davi pa so bile snežnobele.

Mama da Tički iz omare sveže nogavice. Tička sede sredi sobe na tla. Sezuje se, obrača nogavice v roki, potem se prime za palec in se nekam zastrmi, a se domisli, da sta z mamo namenjeni v ljudski vrt, reče: Smuk! in zavleče nogavico na noge. Peta noge sicer ni tam, kjer je peta v nogavici in tudi prsti ne ti-

cijo tam, kjer je zanje določen prostor. Še druga noga. Tu gre hitreje. Prsti so celo tam, kjer morajo biti. Smešno pa je, da palec kuka iz nogavice. Rožnat je in prijazno migra. Tička se zasmeje: »Mama, luknja!« Mamo pa zaskrbi: otrok se smeje, a je luknja v nogavici vendor nekaj žalostnega. Kakšna gospodinja bo Tička, ko doraste! Pouči Tičko o tem in brž zategne luknjo s šivanko. Tička pa si misli: Škoda, zdaj nima palec več okanca.

Tička steče v kuhinjo, v dušku spiye skodelico kave, se globoko odahne in stopi k babici po slovo.

Nove težkoče: Babica je pravkar prebrala povest, knjige je konec, babici je dolgčas. Zato Tičko natančno pogleda preko očal in se razburi: »Jej, jej, današnji otroci! Imajo kriila le do kolen. Prehladila se boš in si nakopala trganje na stara leta. Nak, ko smo bili mi mladi...!« A Tička brblja in obljuhlja babici, da ji prinese s sprehoda divjih kostanjev za njene bolne noge. To potolaži babico, ki je trdno uverjena da divji kostanj pomaga proti trganju v nogah. Vsaj po tri kostanje ima vedno v postelji pri nogah. In Tička skrbi za zalogo.

Tedaj pride po Tičko mama. Odi dela po stopnicah na ulico. Tički se svetijo oči. Zaveda se nove, rdeče pentlje v laseh in se drži na smeh. In pod noskom ji je naslikala kavarjave brčice, ki se pomagajo smerjati. Zavijeta proti Ljudskemu vrtu, poiščeta si klop in mama sede in se poglobi v knjigo. Tička meče žogo. A kmalu ji postane dolgčas. Od

daleč gleda deček, ves prašen in umazan, s svetlimi očmi, velikimi ustmi, smrkavim nosom, štrččimi ušesi in zmršenimi kodri. Z druge strani pogledujeta včasih dva polikanata dečka; sicer sta podobna prvemu. Saj so vsi tržaški otroci podobni drug drugemu. Le, da so eni od sonca ožgani, nepočesani in umazani, drugi pa bledikasti, s prečo v laseh in zlikani. A izzivači in kričači so vsi.

Tički zdrkne žoga iz rok. Kotali se po vrtni poti naravnost smrkavemu dečku pred noge. Ta se široko nasmije, jo pobere in zakotali nazaj. Kmalu Tički žoga spet uide. Pa jo pobere eden izmed polikanih dečkov in jo zakotali bratcu, ta Tički. Odslej Tički venomer uhaja žoga iz rok. Nabere se še več otrok. Mečejo, love in kotalijo žoga vsevprek, kriče, brbljajo in vriskajo. Tička sledi med njimi. Vsa rdeča in vroča je od igre. Prijateljstvo je sklenjeno.

Pa se nenadoma naveličajo žognja. Mika jih druga igra. A mnogo teh otrok govori laško. Tička ne razume njih govorico, oni ne njene. Pa si znajo pomagati. Zberejo se okoli nje; radi jo imajo, ker so se smeli igrati z njeno žogo in eden

izmed njih odšteva v krogu s prstom:

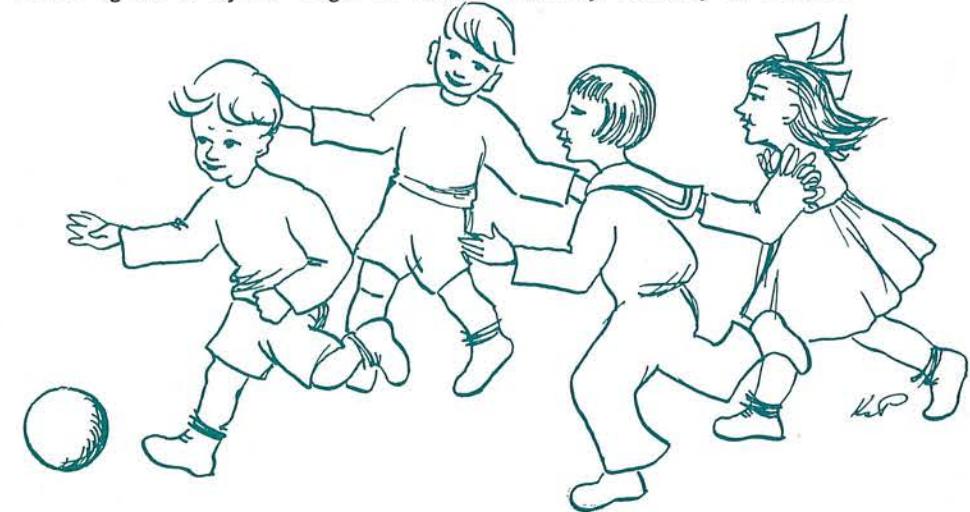
Aai, bai, tumistai,
tie, mie, kompanie,
samirako, tikotako.
ai bai, te, buf!

To je mednarodni otroški otroški jezik. Vsak otrok ga razume in tudi Tička ve: lovili se bomo.

A že pada mrak. In, ko so najbolj zasopli in najbolj navdušeni za igro in največji prijatelji, se morajo ločiti. Vsa žareča stopa Tička ob mami domov in ji pripoveduje o novih znancih, dokler ne prideta do ulic, kjer je večji promet in direndaj in se ne moreta sporazumeti zaradi trušča. Takrat si Tička zaradi dobre volje in prešernosti zapoje na vse grlo, da se mimoidoči ozirajo in smejejo:

Tem, tem, tem, naaaja,
čumencra raja,
lorberček pleše,
da se vse trese.
Tem, nem, nem,
tem, nem, nem,
tem, nem, nem, naaaja..

A nenadoma Tički pesem zastane v grlu. Spomni se, da je pozabila na divji kostanj za babico.

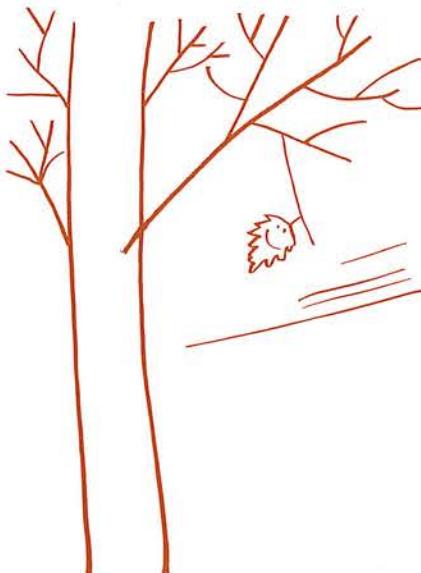
Neža Maurer

Skriti grobovi

Prišla je jesen z deževjem,
prišel je vseh mrtvih dan -
jaz poromam k skritim grobom:
v vsakem spi mlad partizan.

Očka moji, ta me bo vodil,
sveče vzameva s seboj -
po samotnih, tihih grapah
zamigljal bo rdečkast soj.

Lučke - to so tople misli,
moje, bratca, vseh otrok.
»Hvala!« bi vam radi rekli -
pa okrog je gluhi log.

Ilustr. Jelka Reichman

Franci Lakovič

Ilustr. Božo Kos

Poslednji list

Droben listič sam ostal
na velikem je drevesu.
»Kje so bratci, mar zaspal
ob jesenskem sem slovesu?

Pihaj veter, naj še jaz
na stezico se spustim,
tudi zame je že čas,
da od vej se poslovim.«

Marijan Breclj

Ilustr. Robert Hlavaty

JESENSKA PESMICA

Spet prišla jesén je v góste
vsa nevoljna, pusta, siva;
porjavele so že hoste,
dež zemljó vsak dan umiva.

Burja včasih ponagaja:
za rumenim listjem leta.
Cestar vse zaman pometa,
ni miru nikjer ne kraja.

Včasih se meglà privleče,
vse zaprede v svoje niti;
vsi vrhovi so prikriti,
dokler belih halj ne sleče.

Pa se le spozabi včasih
svetlo sonce in prisije,
osvetljuje domačije
in igra se v bajnih krasih.

A že jutri bo spet burja,
dež in hladno kakor včeraj
in še bodo kakor zmeraj
tem sledila zla neurja.

Pótlej pa lepo počasi,
ko bo listov prazno drevje
in ko suho bo vejevje,
bodo prišli zimski časi.

Ej, to bo veselo v vasi!...
Sneg in spuščanje s sanmi,
mož sneženi in okrasi,
ribniki ledeni vsi.

Tákrat bo vseprek veselo:
staro, mlado in pa mi,
ki se v šolo nam mudí,
kot jeséni v deželo.

Kotiček za najmlajše

Vera Poljšak

Ilust. Magda Tavčar

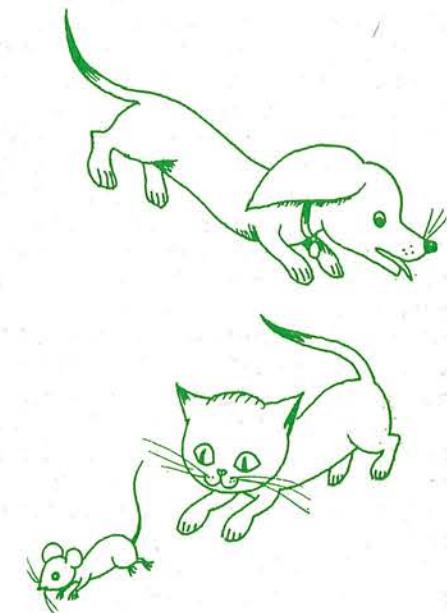
Danilo Gorinšek:
Ilustr. Magda Tavčar

Vojan Arhar
Ilustr. Jelka Reichman

KDO LOVI?

MIŠ, MAŠ
TARATAŠ
MUCA TAŠA,
KUŽA TAŠ.
TEČE KUŽA,
MUCA, MIŠ,
HOPA, LOPA,
TI LOVIŠ!

Poštovanke

ENA ENA ENA -
OVCA STOGOTENA,
DVE DVE DVE -
V GOZD NAD VOLKA GRE,
TRI TRI TRI -
VOLK PRED NJO ZBEŽI,
ŠTIRI - ŠTIRI - ŠTIRI -
KO SE TO PRIMERI,
PET PET PET -
BO - NAROBE SVET!

Zanimivosti

Vojan Arhar

KOMETI - VSEMIRSKE METLE

Od vseh pojavov na nočnem nebu so zvezde repatice ali kometi najznamenitejši.

Na nebu jih je vsako leto štiri, pet, šest ali celo več, vendar so le-ti vidni samo s pomočjo velikih daljnogledov, s kakršnimi razpolagajo zvezdarne. Le redko pa se prijeti, da moremo komet opazovati s prostim očesom.

Eden izmed najbolj znanih kometov je Halleyev (izgovori: Helijev) komet, imenovan tako po angleškem zvezdoslovcu Halleyu, ki je ugotovil, da se ta zvezda repatice pojavlja na nebu vsakih 76 let. Naše babice in dedki so ga videli blesteti leta 1910, vi pa ga boste zagledali leta 1986. Tedaj boste že odrasli.

Kometi sestoje iz treh delov: jedra, plašča ali kome ter prekrasnega repa. Posamezni deli niso strogo ločeni med seboj.

Jedro komet je bolj ali manj svetlo in po svetlobi še najbolj podobno lesketajočim zvezdam in planetom. Jedro obdaja plašč; to je prosojna plast v obliku svetle megllice. Svetilnost plašča pojema od jedra navzven. PLAŠČ je mnogo večji od jedra. Jedro in plašč (koma) tvorita glavo kometa. Najbolj značilen in najveličastnejši del kometa je svetel rep. Po njem imenujemo tа nebesna telesa zvezde repatice. Rep je lahko dolg tudi po več sto milijonov kilometrov. Kometi imajo kaj različne repe: ravne, rahlo ukrivljene, tanke in pahljačaste. Vsi pa so obrnjeni od Sonca proč. Dozdevajo se nam kot orjaške metle, s katerimi kometi pometajo po neskončnem zvezdnem prostoru.

Kometi so velikanske vsemirske tvorbe; po svoji prostornini nekateri tudi po nekaj

tisočkrat presegajo obseg Sonca. Navzlic temu pa je snovi v njih le bore malo. V 1.000 kubičnih kilometrih kometove prostornine je snovi manj kot je zraka v naprstniku. Zato kometi naši Zemlji niso nevarni, čeprav bi na svojem kroženju okoli Sonca zašla v kometov rep, poln strupenih plinov.

Z komete je značilno, da postanejo vidni le tedaj, ko iz neskončnih daljav kot skrivnostne rakete pribrizijo v bližino Sonca. Ko drvijo okoli njega, je tudi njihov rep najdaljši in najsvetlejši. Potem, ko Sonce že obidejo, začno zopet vse bolj bledeti dokler končno ne ugasnejo in brez sledu utonejo v črnih vsemirskih globinah.

Nekateri kometi so povratni; ti se pojavljajo na nebu v določenih časovnih razmikih kot npr. že omenjeni Halleyev komet. Drugi pa so nepovratni. Na nebu zableste samo enkrat in nikoli več.

V primerjavi z zvezdami, ki »živijo« milijarde let, imajo kometi le sorazmerno kratko življensko dobo, saj pogosto kmalu razpadajo na dva ali več delov. Namesto njih se potem občasno pojavlja čaroben dež svetlih utrinkov.

Komete so poznali že najstarejši narodi: stari Kitajci, stari Indijci, Kaldejci, stari Grki ter drugi. Doslej je človeško oko opazilo že na stotine in stotine kometov.

Ker imajo zvezde repatice čudno obliko in so za prosto oko le malokdaj vidne ter so tudi dokaj redke in nenavadne prikazni, so se jih ljudje dolgo časa zelo bali. Pričani so bili, da so zvezde repatice preroške znanilke hudičev nadlog: vojn, lakote, poplav, potresov in strašnih nalez-

Ijivih bolezni. Danes se kometov ne bojimo več, dasi njihov nastanek še ni povsem pojasnjen. Nihče pa ne oporeka, da so kometi

ali zvezde repatice ena izmed najlepših in najzanimivejših nebeških tvorb nenehno snujoče narave.

Naši kraji in ljudje

B. K.

POIMENOVANJE ŠOLE V BAZOVICI

26. maja je bilo v Bazovici veliko slavlje. Tisto nedeljo je v osnovni šoli že navsezgodaj zavladalo praznično razpoloženje. Vrstile so se še zadnje priprave pred uradnim poimenovanjem slovenske osnovne šole po Primožu Trubarju, očetu slovenske knjige, in odkritjem doprsnega kipa prvega slovenskega prostvetljenega pisatelja in narodnega buditelja.

Višek svečanosti je bil popoldne, ko so na šolskem dvorišču ob prisotnosti tržaškega šolskega skrbnika, občinske odbornice za šolstvo, predstavnikov oblasti, številnih ravnateljev, profesorjev in učiteljev ter velikega števila gostov in občinstva, odkrili doprsni kip Primoža Trubarja na kamnitem podstavku. V Bazovico so prišli tudi predstavniki Rašice, rojstnega kraja Primoža Trubarja, v lepih narodnih nošah, delegacija slovenskih prevajalcev iz Ljubljane, ki jo je vodil profesor Janko Moder, in dragi gostje iz Nemčije, iz mesta Derendingen, kjer je Trubar dolgo let prideljal in tam umrl. Zastopnike iz Derendingena je vodil protestantski pastor, 28. Trubarjev naslednik, dr. Döttling.

Po uradnih govorih domačina Mira Presla, šolskega skrbnika Fidenzija, profesorja Modra in pastorja Döttlinga, je sledil bogat kulturni spored. Nastopili so recitatorji, organist Pavel Fonda, harmonikarski ansambel »Slomšek« iz Bazovice, šolski zbor, orkester Glasbene matice pod vodstvom Oskarja Kjudra ter violinist Šiškovič.

Svečanost poimenovanja šole v Bazovici je zelo lepo uspela. Za to je treba predvsem pochlbiti bazoviške šolarje, vse nastopajoče, govornike, društvo staršev in učiteljstvo, ki so si prizadevali, da nosi sedaj slovenska osnovna šola v Bazovici ime po velikem Slovencu Trubarju.

Šilko in Konica

Šilko je lep, dolg, vitek in rumen svinčnik. Konica mu je črna. Danes ga je njegov gospodar prišilil, zato mu je tudi ime »Šilko.« »Konica« je tudi svinčnik. Čeprav je tudi dolga, pa je vsa zavaljena v telo in rdeča kot mak. Taka bi bila tudi njena konica, če bi bila prišiljena. Pa ni. Cela je, nedotaknjena, ker je nihče ni prišilil in zato je tudi zares čudno, zakaj se ji reče »Konica.« Oba, Šilko in Konica služita svojemu gospodarju, pesnik je in zлага lepe pesmi. Pravzaprav pa mu služi le Šilko. Konica se namreč valja leno doma v pesniki in miznici in nič ne dela. Toda prav ta hip jo spravi pesnik v žep in tam zagleda Šilka: »Kakšen pa si?« se mu poroga, saj ga doslej še ni videala, »suh si ko glista, v glavo pa si kot kakšen zvonik!« Šilko odgovori: »Kakšen sem? Tak, kot vsak svinčnik, ki pač kaj dela. Le kdor nič ne dela, je lahko zavaljen!« Konici pa jeziček ni dal miru. Zavrnila je Šilka: »Kaj se le toliko veseliš svojega dela? Več boš delal, bolj te bo gospodar šilil in prej te bo konec!« Šilku ni mar za Koničino hujskanje: »Tudi ljudje so vsak dan bližji svojemu koncu in vendar zato nič ne nergajo. Kaj bi potlej godrnjal jaz - navaden svinčnik!« Konica se ne da ugnati v kozij rog: »Mene pa gospodar nosi na sprehod, nič mi ni treba delati in se vam garačem lahko le smejem!«

Tedaj poseže pesnik po Šilka. Ta mu voljno sledi, gospodar ga spet

ošili in napiše lepo ter tolažilno pesmico bolnemu otroku, ki je tedaj pri njem ravno na obisku. Šilko torej tedaj opravlja na moč plemenito deло. Konica pa tačas spi v pesnikovem žepu. Zbudi se šele, ko se vrne v žep Šilko. Spet zadreza vanj: »Vidiš, spet te je ošilil, kmalu te ne bo več. Ko ne boš več za rabo, te bo gospodar zavrgel in boš kje klavrno obležal!« Tedaj se Šilko noče več meniti z jezi-

DEVINSKO - NABREŽINSKA OBČINA - Nabrežina, sedež občine. Ima dve železniški postaji, zdravilišče za pljučne bolezni in pri morju portič. Poleg slovenske osnovne šole je v vasi tudi srednja šola. Iz Brojnice pri Nabrežini je speljan vodovod, ki napaja Trst s pitno vodo.

DEVINSKO - NABREŽINSKA OBČINA - Je najzahodnejša občina na Tržaškem. Meri 45,03 km² in po štetju iz leta 1970 ima 7327 prebivalcev. Kraji v občini so: Nabrežina, Sesljan, Devin, Štivan, Medjavas, Vijošlje, Cerovlje, Mavhinje, Slivno, Šempolaj, Prečnik, Trnovca, Praprotni. Občinski grb.

DEVINSKO - NABREŽINSKA OBČINA - Sesljan. Tu je zlasti poleti zelo razvit tujski promet. Zraven Sesljana so pred leti zgradili naselje San Mauro za istrske begunce. V vasi je slovenska osnovna šola.

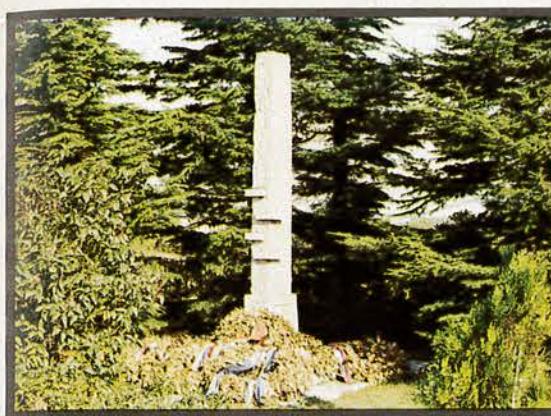
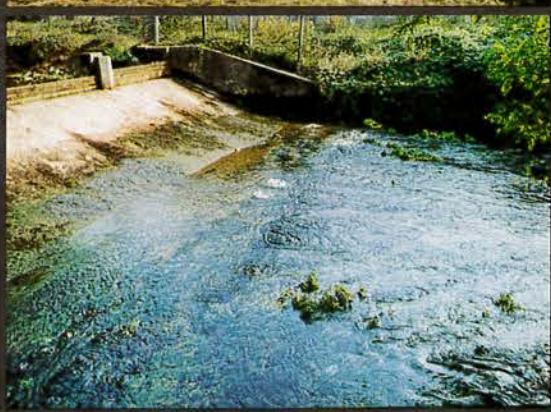
DEVINSKO - NABREŽINSKA OBČINA - Občinska hiša v Nabrežini.

DEVINSKO - NABREŽINSKA OBČINA - Devin s starim in novim gradom. Tudi v tem kraju je močno razvit tujski promet. Pri Devinu so za istrske begunce zgradili ribiško naselje Villaggio del pescatore. V Devinu je slovenska osnovna šola.

DEVINSKO - NABREŽINSKA OBČINA - V okolici Nabrežine obratuje več kamnolomov. Nabrežinski marmor je zelo cenjen, saj krasi zidove marsikatere palače v Trstu, drugod po Evropi in celo v Ameriki.

DEVINSKO - NABREŽINSKA OBČINA - Nedaleč od Štivana so izviri Timave. Tu obratuje velika tovarna, ki predeluje les v papir.

DEVINSKO - NABREŽINSKA OBČINA - Starodavna cerkev sv. Ivana v Štivanu. V kraju je slovenska osnovna šola. Pri Štivanu je vodni zbiralnik Randaccio, ki po vodovodu zalaže Trst in ostale kraje na Tržaškem s pitno vodo.

SPOMENIKI PADLIM - Korošci (občina Milje).

SPOMENIKI PADLIM - Nabrežina.

SPOMENIKI PADLIM - Vrh (občina Sovodnje ob Soči).

SPOMENIKI PADLIM - Št. Lenart (Beneška Slovenija).

SPOMENIKI PADLIM - Bazovica (občina Trst).

SPOMENIKI PADLIM - Dolina.

SPOMENIKI PADLIM - Repen (občina Repentabor).
SPOMENIKI PADLIM - Zgonik.

SPOMENIKI PADLIM - Doberdob.

kavo in nergasto Konico. Sicer se pa tudi ne bi mogel več meniti z njo, ker pesnik spet poseže ponj. Bolnega otroka je namreč pesmica tako potolažila, da se mu že vrača zdravje. Zato otrokov oče prosi, naj mu podari svinčnik, ki je z njim napisal tako čudodelno pesem. In pesnik podari Šilka otrokovemu očetu...

Zdaj potegne iz žepa Konico. Potrebuje jo, ko nima več Šilka. Ko-

nici-debeluški pa je hudo za brezdeljem. Upira se, ko jo gospodar šili. Zdrši mu iz rok in ko jo pobere, se mu znova upira, krha in drobi. Pesnik jo jezno zaluča na cesto. Pridrvi imo tovornjak in jo zmelje. Taka leži zdaj na cesti, jutri pa ne bo za njo niti drobca več...

Šilko pa zdaj že ničkoliko let počiva v hiši nekdanjega bolnega otroka. Leži na častnem mestu in to tudi zasluži!

Valentin Polanšek

Ilustr. Magda Tavčar

Prvič na Jadranu

Bil je sinček
zdaj že veliki Činček
dolge noči,
dolge dni,
cele tedne tri
na Jadranu tam
brez staršev sam.
Vrnil domov se je rjav,
nasmejan in zdrav.
Temu, kar pripoveduje,
cela hiša prisluškuje:
Videl sem na morju dve taki ribi,
večji kot so naši domači hribi,
priplavala je velikanska barka,
večja kot bajta, kjer prebiva stara Zarka -
in sonce se zvečer kar v morje skrije,
da se od vročine spočije,
nebo in morje se skupaj držita,
da se v tistem čudnem svetu ne zgubita...

Zapojmo veselo

Stana Vinšek

ZVEDAVO

MIŠKA

FRANJO LUŽEVIČ

Miška, ma_la mi_ška, kje je tvo_ja hiš_ka,
kam greš ti do — moy ? Hiška mi je po — lje,
tu mi je naj — bo_lje, tu i_mamsvoj rov.

Kje pa se sprehajaš?
Kje zvečer zarajaš?
Kje obed imaš?
Švigam v zlatem gozdu,
zrnje v žitnem grozdu
mi ponudi klas.

Kaj se umiješ sama?
Mene umiva mama,
sam se še ne znam!
Čiste kaplje rose
mi nožice bose
umivajo vsak dan.

Miška rjavodlaka,
kaj zvečer te čaka,
ko zaviješ rep?
Spančkam v topli luknji
ali v sivi suknji
malo grem v potep.

Ali ves, da...

...so začeli igle izdelovati že v 14.
stoletju? Najboljše jeklene igle pa
so delali na Bližnjem vzhodu v sta-
rodavnem Damasku?

...znaša srednja hitrost burje 80
kilometrov?

...so imeli Celjski grofje nad 130
gradov? To so bili najmočnejši go-
spodje na Slovenskem.

...segajo korenine orjaškega dre-
vesa evkaliptusa do 30 metrov glo-
boko?

...dosežejo drevesa precejšnjo sta-
rost? Jablana doseže 40 let, javor
500, breza 600, lipa 1000, jelka 1200,
hrast pa 1500 let?

pozimi več pojemo in dlje spimo
kot poleti?

Ludovika Kalan

Ilustr. Marjanca Jemec - Božič

Osmiljeni vrabček

Sam je ostal od kričave štiričlan-
ske družinice, ki je gnezdila pod
strešno opeko male revne hiše na
koncu vasi.

Drug za drugim so se bratci iz-
gubljali kdovekam. Ostali se niso
vpraševali »zakaj in kam.« Žalostno
so nekaj dni zrli v prazno gnezdo.
Tako je neko jutro odletel še tretji
in Sivček je ostal sam. Proti večeru
je stal na slemenu hiše in čakal na
bratce, ki se niso vrnili, ter žalostno
čivkal. A prišlo je še drugo zlo.

Jesen z dolgotrajnim deževjem,
nevihtami in viharji ni prizanesla sta-
ri strehi. Sunki vetra so razmagnili
že okrušeno opeko in jo po kosih
metali na tla. Tudi nad vrabčevim
gnezdom so razmajali opeko. Neko
noč se je prestrašeni vrabček stiskal
v kot in ves premočen pričakal sivo,
megleno jutro. Žalosten je bil. Kam
sedaj? Videl je, kako je kmet ogledo-
val poškodovano streho in se pri-
pravljal, da jo popravi.

Sivček je zletel na dvorišče in na
pragu hleva našel nekaj raztresenih
zrn ovsa. Ko si je nekoliko potešil
lakoto, je začel iskati novo bivališče.
Oziral se je okoli. Veter je z dreves
potrgal še zadnje liste. Smreke so
stale tiho, kot da nekaj premišljujojo.
Ne daleč od hiše je dremal star
kostanj; mnogo vej mu je vihar odkle-
stil. Nebogljeno ga je vrabček opa-
zoval. Spominjal se je, koliko ptičjih
družin je spomladis gnezdilo v njego-
vih vejah. Sedaj je ostal sam, tako
sam kot on. Razprl je perutke in zle-
tel na vejo. Gledal je, če bi našel
kje primerno vdolbinico v deblu, da

bi se nastanil v njej. Tedaj ga je
kostanj, ki je razumel vrabčkove
želje, opogumil. Rekel mu je:

»Poglej pod vejo, na kateri sediš.
Našel boš globoko, prazno duplo, ki
ti bo prijeten domek. Lani je v njem
prebivala veverica. Našel boš poste-
ljico že postalno in suho.«

Vrabček je veselo poskočil: »Hva-
la ti, dobri priatelj!« in veselo smuk-
nil v duplinico. »O, kako lepo! Kako
toplo! Pa mehko! Tu bom prijetno
prezimil.«

Ves dan je iskal hrano in se dobro
nasnil. Mimogrede je opazoval kme-
ta, ki je naglo popravljal streho. Ni
mu bilo žal starega, le bratce je
pogrešal. Za vse bi bilo dovolj pro-
stora v novem bivališču.

Dan se je nagibal v večer. Vrabček
je veselo smuknil v novi domek in

gledal iz odprtine v padajoči mrak.
Zapihal je mrzel severni veter in
pripeljal prve drobne snežinke. Sledilo
jih je še več in postajale so
večje in gostejše. Vrabček jih je za-
dovoljno opazoval. Bil je na varnem.
Ni se več čutil osamljenega in tudi
stari kostanj je bil vesel malega,

drobnega gosta, ki ga je živo spo-
minjal na pomladno žgolenje in
cvrčanje med zelenjem njegovih vej.

Znočilo se je. Sivček se je udobno
namestil v toplem gnezdu, skril je
glavico pod perutko in zadremal.

Zunaj pa je divjal veter in sneg je
v debelih kosmih padal... padal...

Neža Maurer

Ilustr. Magda Tavčar

Tam za hišo

Tam za hišo gozd šumi
pesmi o poletju -
goba tiho v grmu ždi,
nič ne ve o petju.

Pride jesen, z drevja strga
pesmi o poletju -
gobe tiho ginejo
v mahovnem zavetju.

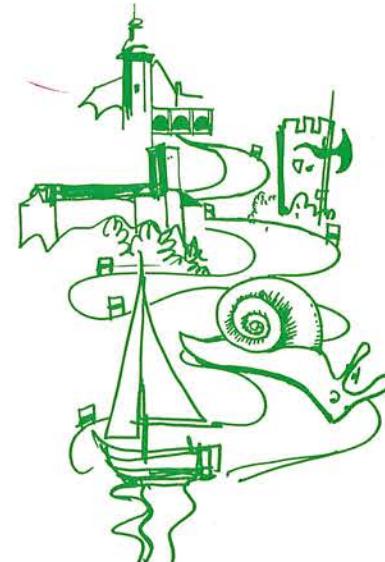

Danilo Gorinšek

Ilustr. Leon Koporc

Polževa

Polž jo reže iz Maribora
brez oddiha, brez odmora,
čez ravní, čez góre v Celje,
v belo Celje po veselje,
dalje pot gre do Ljubljane,
do Ljubljane nasmejane,
pôtej rad še v Trst zavil bi,
tamkaj morja se navžil bi,
morje bo tedaj uzrl,
ko bo janček - volka drl!...

Slike iz narave

Miro P.

HIŠNA MUHA

Hišna muha je najnavadnejša in najbolj
razširjena žuželka. Živi povsod, kjer živi
človek. Zelo je nadležna in vse onesnaži.
Hrani se z razno tekočo hrano in najraje
ima sladkarije. Jajčeca vлага v gnoj, v smeti

in v onesnažene kraje. Ličinke hišne muhe
so beli brezglavi črvički, ki dorastejo v
štirih tednih. Jeseni dorastejo veliko prej
zlasti v hlevih in okrog kmečkih kuhinj, ker
je tam toplo in se lažje preživljajo. Pozimi
muhe poginejo. Le malo jih ostane, ker se
poskrijejo v tople kotičke.

Muha pripada žuželčji družini dvokrilcev.
Teh je nad desettisoč vrst. Muha ima velike
sestavljeni oči na gibljivi glavi, ki se končuje
v sesalo, s katerim srka tekočinastno
hrano. Noge so dolge in imajo na koncu
krempeljce z lepljivimi blazinicami. Na
oprsju ima muha prozorni krili, za njimi pa
dve luski-utripača, ki ji pomagata pri letenju.
Z utripanjem kril muhe glasno brenče, saj
naredijo več sto tresljajev na sekundo.
Hišna muha zamahne namreč s krili do 450
krat v sekundi.

Vojan Arhar

Ilustr. Božo Kos

Telovadec

Zgodaj zjutraj na livadi
mladi žabec telovadi.
Med počepi krake širi,
ena, dve in tri in štiri.

Sonce sije nad oblaki,
telovadi mladi Kvaki.
Med počepi krake širi
ena, dve in tri in štiri!

Filatelija

Helena Magajna

Znamka nekoč in danes

Prvo znamko si je leta 1840 omisilil Anglež Rowland Hill. To je znani »črni peni«, znamka črne barve za 1 peni, na kateri je upodobljena angleška kraljica Viktorija. Namen prve znamke je bil, da bi ljudje plačevali poštnino, predno bi odposlali pismo. Takrat je bilo namreč v navadi, da so ljudje plačevali poštnino šele, ko so pismo prejeli. Zato se je marsikdo izmuznil placišču.

Od takrat do danes se znamka ni dosti spremenila. Ohranila je svojo obliko in naman. Le tehnično se je nekoliko izpopolnila.

Znamka vedno predstavlja državo, ki jo je izdala. Na njej so včasih upodobljeni važni državniki, predsedniki, znanstveniki, zgodovinski dogodki, pokrajine, rože, živali, folklora, športni dogodki... Skratka znamka prikazuje življenje in razvoj neke države. Znamke so različnih oblik. So lahko pravokotne, kvadratne, trikotne, osmerokotne in celo okrogle.

BISTVENE SESTAVINE ZNAMKE

Država tiska znamke na polah po 25, 50 ali več primerkov skupaj. Med seboj so znamke ločene z luknjicami. Kadar odtržemo znamko eno od druge po luknjicah, dobri pri tem vsaka znamka svoje zobke. Zato pravimo, da so danes znamke zobčaste. Nekoc so znamke rezali s škarjami in jih tako ločevali eno od druge, zato so imele robove ravne. Zelo važno je, da pri trganju ne poškodujemo zobk. Znamke, ki jih prodajajo avtomati, imajo zobke samo na dveh robovih, ali so popolnoma brez njih.

Druga važna sestavina pri znamkah je filigran. To je drobna risba v papirju, na katerem je tiskana znamka. Če pogledamo znamko proti luči, kot pogledamo bankovce po 10.000 lir, če so pravi, ali pa položimo znamko na črno podlago in jo polijemo s kapljico čistega bencina, se nam v papirju pokaže filigran. Po navadi so to drobne risbice, črke, ali zvezdice. Znamke brez filigrana so večkrat ponarejene.

Pri znamki je važno lepilo, ki ga ima na hrbtni strani. V zadnjih časih je lepilo na domestila plastična masa. Kdor zbira nove znamke mora skrbno paziti, da ohrani lepilo

čisto. Zato ne smemo prijemati znamk z vlažnimi ali mokrimi rokami.

Izrednega pomena je tudi, kako je znamka tiskana in na kakšnem papirju. Znamka je lahko tiskana na več načinov: poznamo knjigotisk, kamenotisk, ofset, linjski globoki tisk, raster globoki tisk... Znamke so lahko tiskane na navadnem papirju, ki ga uporabljamo za tiskanje knjig in časopisov, nadalje so lahko tiskane na črtastem papirju, na papirju, ki ima brazde in podobno. Da pri znamkah ugotovimo, na kakšen način so tiskane in na katerem papirju, moramo imeti posebne žarnice. Za navadnega filatelistu to koraj ne pride v poštev. To uporabljajo predvsem filatelisti - trgovci, da ugotovijo, na podlagi tiska in ostalih sestavin, koliko je znamka vredna.

V prihodnji številki bomo opisali, kakšne znamke zbiramo, kaj je serija in kaj potrebujemo pri zbiranju znamk.

NOVE IZDAJE

28. septembra je Italija izdala znamko za 50 lir ob priliki 14. mednarodnega kongresa o vinogradništvu, ki je bil v začetku oktobra v Trentu. Znamka meri 40 krat 48 milimetrov in je tiskana na polah po 25 znamk. Na znamki je reproducirana stara slika, ki predstavlja trgatev.

Znamko lahko kupimo na glavni pošti v Trstu pri okenu štev. 29 od 9.30 do 12.30 in od 17.30 do 18.30.

Tudi Avstrija je te dni izdala dve novi

znamki za 2 in 4 šilinge, da bi z njima proslavila stoletnico delovanja pošte. Znamki predstavljata poštni sredstvi v rabi v prejšnjem stoletju: vlak in kočijo.

Gremo v gledališče

Adrijan Rustja

I. CANKAR: ZA NARODOV BLAGOR

Poklicna gledališča se le redko lahko spomnijo najmlajših obiskovalcev gledališča - preredko če pomislimo da je prav mladina bodoči gledalec gledaliških predstav.

Tudi tržaško Stalno Slovensko Gledališče se ne more ogniti temu. Čeprav bosta tudi letos le dve deli namenjeni mladini, vam bomo ob vsaki premieri skušali čim preprosteje razložiti delo. Srečevali se bomo z izrazi, k vam bodo v začetku tuji, a si jim boste polagoma že privadili.

Komedijo »ZA NARODOV BLAGOR« je mladi 23 - letni Ivan Cankar napisal in objavil že leta 1901. Štiri leta pozneje so komedijo uprizorili v Pragi in komaj leto pozneje v Ljubljani.

Kot gledališka zvrst je to satira, to se pravi zvrst, ki se norčuje iz nečesa, ki biča kakšne napake. Res, naš »narodov blagor« biča tedanje slovenske razmere, ko se razni spoštovani gospodje pod pretvezo, da skrbe za narodove koristi, v resnici borijo le za svoje. Za dosego svojih ciljev se poslužujejo vsega, tudi svojih domačih. Taka sta tudi naša junaka dr. Grozd in dr. Gruden predstavnika liberalne in klerikalne stranke, strank, ki sta vdrili na Slovenskem ob koncu prejšnjega stoletja. Protiv junak igre je žurnalist Ščuka. Vznemirila ga je usoda mladega literata Goloba, ki je zaradi svojega poštenja moral umreti v uboštvo. Ker hoče dr. Grozd tudi z njim ravnati kakor s hlapcem, se mu upre. Postavi se na stran tistih, ki so že obrnili takim nevrednim voditeljem hrbet. Kot svoboden človek hoče prečistiti to zatohlo politično ozračje. Ko se v Grozdovih oknih sesuje steklo in se zaslišijo žvižgi, čutimo, da nasproti »mističnemu narodu«, ki vidno propada, vstaja živo in zdravo ljudstvo.

vse te lepe misli je moral režiser postaviti na oder. Lahko bi se odločil za običajno - realno - vsakdanjo podobo takratne meščanske družbe, vendar bi to ne bilo preveč izvirno. Odločil se je za drugo - drznejšo pot. Delu je odvzel romantične primesi ter ga deklarativeno golega postavil pred današnjega človeka. Dodal pa mu je nekaj vihnih simbolov, ki še globlje podčrtujejo ostro Cankarjevo satiro.

Slavje ob šestdesetletnici dr. Grozda prične v PARTERJU med ljudmi, ki postanejo tako istočasno gledalci ter interpreti. Iz parterja se dejanje preseli na oder, ki predstavlja TRATO. Na tem nevtralnem priozorišču se zvrščajo prizori zabave, intrig ter ljubezni. Nad priozoriščem se dviga MLAJ okrašen z raznobarvnimi lučkami in trakovi naših nacionalnih barv. Tega simbola naše narodnosti biti se vsi oprijemljeno, vsi hočejo biti z njim povezani.

Ko si boste ogledali predstavo - predelbatirajte s starši in učitelji, kar ste videli, in povejte svoje misli. Če boste iz predstave odnesli le delček tistega, kar nam je hotel Cankar povedati, bo za vaša leta že veliko!

Ivan Furlanič

Zahodna Nemčija svetovni nogometni prvak

V letih, ki se vrstijo po olimpijskih igrah, so navadno na sporedu številna evropska in svetovna prvenstva. Izredno pestro je bilo to leto, ko sta bila poleg številnih drugih, svetovni prvenstvi v nogometu in košarski. To sta dve zaenkrat najbolj popularni športni panogi na svetu in ne bo odveč, če prav o teh dveh prvenstvih napišemo nekaj besed.

Svetovni nogometni prvaki so postali igralci Zahodne Nemčije. Morda pomeni njihova končna zmaga nekakšno presenečenje, ker je bilo pričakovati, da bodo osvojili svetovni naslov prese netljivo dobrì Nizozemci. Nemška zmaga je bila tokrat druga v zgodovini svetovnih nogometnih prvenstev, prvič je namreč Zahodna Nemčija osvojila naslov leta 1954 v Švici, torej pred dvajsetimi leti. Na letošnjem prvenstvu so se Nemci v odločilnem nastopu izkazali in pred domaćimi navijači pripravili veliko prijetno presenečenje. Lahko rečemo, da je še enkrat zmagal tradicionalni nogomet nad modernim, katerega so na tem prvenstvu prikazali Nizozemci. Pravo odkritje prvenstva

pa je bila Poljska, ki je osvojila tretje mesto, ko je v neposrednem spopadu premagala bivše svetovne prvake Brazilce. Pri teh se je občutno poznala odsotnost enega najboljših nogometarjev vseh časov Peleja, ki se je pred kratkim za vedno poslovil od te priljubljene igre.

Jugoslovanski nogometari so se uvrstili med osem najboljših reprezentanc na svetu, kar ne smemo jemati za neuspeh. Glede na igro, ki so jo Jugoslovani pokazali v prvih nastopih, pa je bilo pričakovati nekako več. V polfinalu žal niso izbojevali niti točke in tako so splaval po vodi vsi upi za boljšo uvrstitev.

Nogometari Italije so doživeli popoln neuspeh. Nekateri igralci, ki so branili barve »azzurrov« že štiri leta prej, so odpovedali na celi črti in obrambna igra, kakršno so pokazali Italijani na tem 10. svetovnem nogometnem prvenstvu, je samo še preteklost. Prav tako ne moreta rešiti izbrane vrste po dva igralca z zveničimi imeni, ampak izredno homogena enajsterica.

Mario Šušteršič

Košarka - srebrna kolajna za Jugoslavijo

V glavnem mestu Portorika je bilo letos julija 7. svetovno prvenstvo v košarki. Zlato kolajno je osvojila peterka Sovjetske zvezde, ki je tako ponovno postala svetovni prvak.

Jugoslavija se je uvrstila na drugo mesto, Združene države pa so zasedle tretje mesto.

Izidi košarkarskih srečanj so že vsem znani, zato bomo raje navedli nekaj zanimi-

vih podatkov o posameznih reprezentancah in igralcih. Ni dvoma, da so Američani, Jugoslovani in Sovjeti zlahka prekosili druge reprezentante in zasluženo ostali na vrhu, celo mnogo bolj osamljeni kot na prejšnjih prvenstvih. Sovjeti so bili v Portoriku najbolj natančni in uspešni pri metih iz igre, kar jim je seveda pripomoglo k naslovu. Pri metih iz igre so bili Jugoslovani za polovico slabši, Američani pa prese netljivo zelo slabši. Pri košarki imajo tudi pomembno vlogo kazenski meti. Pri teh so bili Jugoslovani na prvenstvu najboljši. Od skupnih 168 so jih jugoslovanski košarkaši zadeli 131, med posamezniki pa je bil najboljši Nikola Plečaš, ki je od 22 prostih metov zgrešil samo enega. Pravo presenečenje letošnjega sve-

tovnega košarkarskega prvenstva je bil jugoslovanski branilec Dragan Kičanović, ki se je homogeno skladal z ostalimi reprezentanti Čošičem, Slavničem in drugimi. Boljši od Kičanoviča je bil samo Američan Lukas, ki je bil najboljši igralec na prvenstvu sploh.

Na zaključni svečanosti podelitve kolajn, pokalov in priznanj so se košarkarji v Portoriku prisotnih reprezentanc ob slovesu pozdravljalni z glasnim »nasvidenje v Manili 1978. leta«. Za mnoge je bil to le vljudnostni pozdrav, ker čez štiri leta verjetno ne bodo več v reprezentancah. Dejstvo pa je, da bo vodilna trojica takrat skušala ohraniti prva mesta na lestvici in po možnosti ponovno osvojiti naslov svetovnega prvaka v košarki.

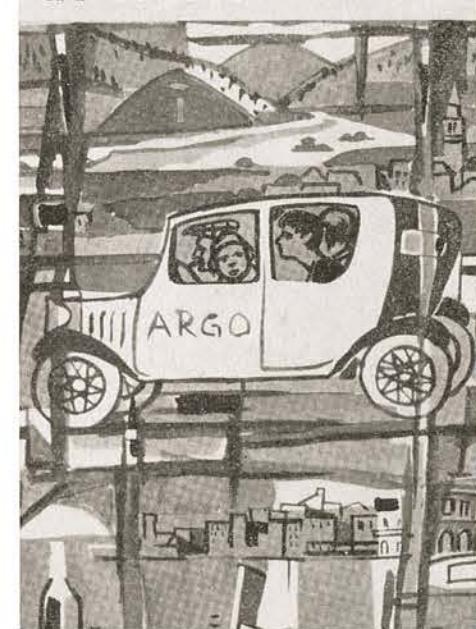
Novosti na knjižni polici

France Bevk: Ob morju in Soči

Potopis, v zbirki Cicibanova knjižnica izdala založba Mladinska knjiga v Ljubljani, 1974; 136 strani.

Ponatisu živahnega Bevkovega potopisa »Rož, Podjuna, Zila«, v katerem je opisoval kraje, ljudi in običaje tostran in onstran slovenske severozahodne meje, se je zdaj pridružila še nova izdaja druge, podobne potopisne pripovedi, »Ob morju in Soči«. Že naslov zgovorno priča, da je priljubljenega pisatelja pot tokrat vodila v drugo smer, proti jugozahodnim mejam Slovenije in vz dolž njih: iz Ljubljane proti Vrhniku in Močilniku, pa mimo Logatca in Malega gradu do Postojne in še naprej do Ilirske Bistrike, čez Čičarijo do istrskih obal, nato pa proti severu, skozi Piran in Koper, nad Trstom in Gorico, pa še čez Kras, ob robu Vipavske

FRANCE BEVK OB MORJU IN SOČI

doline čez Brda do Kobarida, nazaj v Tolmin, čez Idrijo v Idrijo in znova skozi Logatec v Ljubljano.

Na tej zanimivi poti s starim, zvestim Fordom, ki so ga krstili za Arga, sta pisatelja spremljala stric Matija in Tinka, pozneje pa se jima je pridružil še Blaže. Spotoma so se ničkolikokrat ustavili in pisatelj je neučnomo pripovedoval ter odgovarjal na neštete vprašanja tako o naših prednikih, po-membnih zgodovinskih dogodkih, naravnih

zanimivostih, za našo literaturo in znanost znamenitih krajih in ljudeh itn. Te značilnosti dajejo pričujočemu potopisu obeležje predvsem nevsiljivo poučnega, skorajda že enciklopedičnega dela, ki lahko pove morsikaj novega tudi odraslim, čeprav je namenjeno zlasti mlajšim bralcem.

Knjiga je ohranila opremo in ilustracije, kakor jih je že za prvo izdajo pripravil akademski slikar Miklavž Omersa. Knjigo lahko dobite v Tržaški knjigarni.

Fran Roš

Ilustr. Leon Koporc

Hej, igrajmo gledališče!

Hej, igrajmo gledališče!
Rdečo kapico mogoče!
Razdelimo prej si vloge!
Kaj od vas kdo biti hoče?

Rdečo kapico igrajmo!
Glavno vlogo vzemi Cilka!
Mara naj bo njena mati!
Babico igra naj Milka!

Kdo bo tokrat volk požrešni?
Janko naj dobi to vlogo,
ostre naj zobé pokaže,
babico pohrusta ubogo!

Važna je oseba lovec!
Sit bo smrčal volk kosmati,
Marko pojde nadenj s puško
in še s pipcem — nič se bati!

Babico preljubo našo
reši volku iz trebuha.
To bo svidenje veselo,
ko bo konec požeruha!

Prav na kraju naše igre
pa še volka obudimo!
Dobre in poskočne volje
z njim se v krogu zavrtimo!

Josip Jesih

Ilustr. Leon Koporc

BRADAČEK IN RIBJI KRALJ

V majhnem, stisnjennem ribiškem zaselku je stanoval dobrodušni starček, ki se je le stežka preživiljal. Hodil je od kočure do kočure ter za majhen denar ali celo za lonček nezabeljenega fižola nacepil drva, pospravil dvorišče ali pa prav vzgledno uredil vrt. Bradaček, tako so klicali starega moža, je stanoval v majhni, a kar lični kolibi prav ob morju. V mlajših letih si je stesal tudi čoln, ki pa ga je zob časa že močno načel. Vendar pa se je Bradaček prav redko odpravil z njim na morje.

»Prismoda si, Bradaček,« so pogosto govorili vaščani, »ker ne gre raje loviti ribe, kot pa da opravlja težaška dela!«

Ob takšnih priložnostih je Bradaček samo zmignil z rameni in zamomljjal: »Tako mi je prav!«

Resnično, Bradaček bi si gotovo izboljšal življenje, če bi se sem ter tja odpravil na ribolov. Toda bradati posebež je imel tako dobro in plemenito srce, da ribic sploh ne bi mogel pokončati.

Nekega večera je Bradaček sedel na kamnitem obrežju in brez pravih misli strmel predse. Nenadoma je opazil, da se je na bližnjem otočku nekajkrat zaporedoma močno zablikalo. Hip zatem pa je prav blizu zaslišal močno pljuskanje. »Le kaj je to?« je začudeno zabrundal.

»Ribji kralj ti sporoča, da pridi k njemu na otoček!« je povedal delfin in odplaval. Bradaček ni vedel, ali sanja ali pa je morda celo res. Neodločno je sedel v svoj stari čolm ter počasi odveslal proti otoku.

V majhnem otoškem zalivčku je kar mrgolelo najrazličnejših rib. »Bradaček, čoln priveži na koncu zaliva.

Kralj te že pričakuje!« je prav ob starčkovem čolnu dejal delfin.

Komaj se je starčkov čoln dotaknil otoške obale, se je nad otočkom močno zasvetilo. Bradaček pa je zagledal pred seboj na velikem prestolu samega ribjega kralja. »Bradaček, slišal sem, da nisi pokončal še nobene ribice!« je s slovesnim glasom začel ribji kralj. »Zato te bom sedaj za to nagradil. Vzemi to školjko in ji vedno, kadar boš lačen, zašepetaj svojo željo.«

Ribji kralj mu je nato počasi izročil sinjebarvno školjko. »Nikoli več ne boš gladoval!« je še dodal kralj ter tako naglo izginil, da se mu presrečni in hkrati osupli starček niti zahvaliti ni utegnil.

Preostale dni svojega življenja je Bradaček preživel mirno, a kljub temu pri sosedih od časa do časa uredil dvorišče ali pa se lotil kakšnega drugega opravila.

VRNITEV

Fant vesel od doma grè;
proste so mu ceste vse,
kamorkoli pot drži,
duša mlada si želi.

Z doma vodi gladka pot,
polna sonca vsepovsod,
velik je in lep ta svet,
v pisan pajčolan odet!

A varljiv je tuji raj,
srce hrepeni nazaj.
Kje si, draga rodna vas,
kje besed domačih glas?

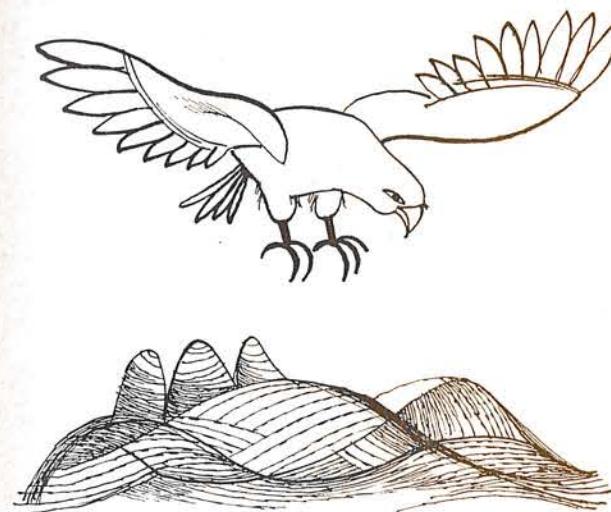
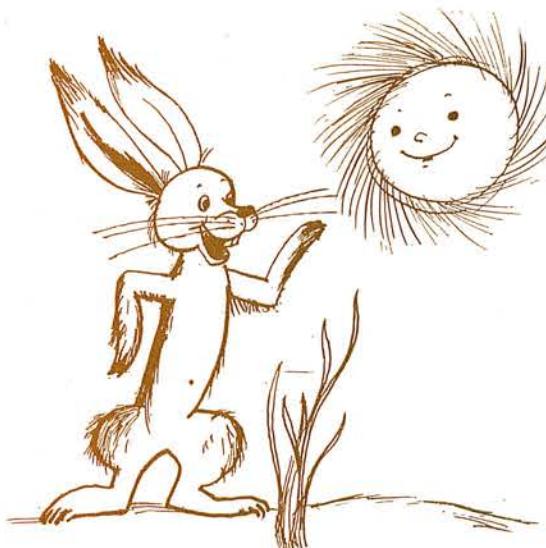
Fant vesel domov hiti,
tu prijatelji so vsi,
tu domače je poljé,
tu negovo je srce!

Neža Maurer
Ilustr. Marjanca Jemec - Božič

Zajec

Sredi suhe planjave
pitek potoček se vije,
Tam ob potočku med peskom
travica k soncu klije.
Na travi mlad zajec sedi,
z ušesi vetrček striže
in vse tako se mu zdi,
da je edini, najlepši zajec
od vseh, kar jih zemlja redi.

Sokol, sivi sokol,
ti ponosna ptica,
strmo nad skalovje
dvigaš se kot pšica.

V jutranjem somraku
čakaš prve zarje,
bivaš v čistem zraku,
hrib ti gnezdo varje.

Nosi te v višini
večno mlada sila,
zibljejo v sinjini
neutrudna krila.

Sokol, sivi sokol,
ti junak planine,
čuvaj nad lepoto
naše domovine!

Šolariji pišejo

NA POČITNICAH V HRIBIH

Letos smo bili na počitnicah v hribih.
Zelo lepo je bilo, ko smo šli na Komno s
prijatelji. Od doma pri slapu Savici smo se
povzpeli na Komno. Steza je bila strma in
polna ovinkov. Ko smo zagledali dom na
Komni, se nam je zdelo, da smo prišli, pa
smo še dolgo hodili. Po poti smo se dvakrat
ustavili in pojedli nekaj čokolade za moč.
Pot se je vila v senci med lepimi gozdovi.

Ko smo prišli v dom, smo povprašali za
sobo, pa so bile vse zasedene in tako smo
šli na skupno ležišče.

Drugi dan smo šli na Bogatinško sedlo.
Videli smo ostanke prve svetovne vojne:
bunkerje, žice in kamne, ki so zaznamovali
mejo med Italijo in staro Jugoslavijo. Kako
hudo je morallo biti v vojni! Upajmo, da je
ne bo več.

Steza se je vila ob pobočju in ni bilo
nobene sence, v kateri bi lahko počivali. Ko
smo prispevali na sedlo, smo videli, da je za-

vetišče podrto. Zato smo se vrnili v kočo
pod Bogatinom in od tam na Komno.

Tretji dan smo šli do Triglavskih jezer.
S Komne smo se napotili proti Črnemu
jezeru, od tam pa proti koči pri Triglavskih
jezerih. Po poti smo srečali veliko ljudi in
jih pozdravljali: »Dober dan, dober dan!«
Bilo jih je toliko, da smo jih vprašali, kje so
spali. Odgovorili so: »Povsod v koči, na
hodniku, v jedilnici, na mizah, na klopeh in
tudi v gozdu.«

Ko smo prišli v kočo, da bi jedli, niso
imeli nič drugega, razen enolončnice, ki je
bila tako papricirana, da je otroci nismo
mogli jesti. Starši so potem naročili še dve
enolončnici, pa niti teh ni bilo več. Uro
kasneje so prišle mule, ki so pritvorile
hrano in pijaco. Tako smo lahko jedli. Ko
smo se napotili nazaj na Komno, smo se
domenili, da bomo prihodnje leto, če bomo
dovolj pogumni, šli na Triglav.

Naslednje jutro smo se vračali. Šli smo
do doma pri Savici, kjer smo bili pustili

Urednikova pošta

Počitnic je konec! Jesen je, šolska vrata so že na stežaj odprta in... GALEB je spet med vami, ves nov in še bolj bogat kot doslej.

Ob koncu šolskega leta sem vam zaupal, da pripravlja GALEB vrsto presenečenj. No, prišel je čas, da utešim vašo radovednost.

Da bo GALEB izhajal vsak mesec v drugačni obleki, da bo namreč izmenično menjaval platnico, že veste, saj je Uredništvo junija nagradilo kar dva osnutka. A to še ni vse! Prvo presenečenje za vas je, da bo GALEB imel letos več strani. Kar pet številk bo v šolskem letu izšlo na 32 straneh, kar pomeni, da bo revija bogatejša in pestrejša, ker bo več prostora za zanimive članke, pesmice, zgodbe in za nove rubrike. Letos boste na primer brali Matičičeve daljšo zgodovinsko povest v nadaljevanjih »Svarunjevo bratstvo« o prihodu naših pradedov Slovenov v kraje današnje Zgornje Koroške pred tisoč tristo leti. Nove rubrike pa vas bodo seznamale o knjižnih novostih, gledališču, ploščah in podobno.

Drugo presenečenje je zgodovinska in zemljepisna priloga, ki ste jo lansko leto tako pridno uporabljali pri pouku in šolskih raziskavah. Letos bo vsa v barvah in ne bo zavzemala osrednjih strani revije. Praktično bo GALEB izhajal na 40 straneh s platnico vred. Upam, da boste to novost z zadovoljstvom sprejeli, saj boste z njo imeli poleg koristi tudi zabavo.

In končno še eno presenečenje: tri lepa darila za tiste, ki bodo do 10. decembra poravnali celoletno naročnino. Deset dni kas-

avto. Še prej smo šli gledat slap. Bilo je pa malo vode. Z avtom smo se potem odpeljali v Bohinj. V jezeru smo se še kopali, po tem pa smo se odpeljali proti Trstu in s tem končali te zelo lepe počitnice.

Marko Jagodic
3. r. ROJAN

MOJE POČITNICE

Letošnje počitnice sem preživel v koloniji v Nabrežini. Bilo je lepo. Hodili smo na kopanje v Sesljan. Ob grdem vremenu smo se igrali v koloniji. Albert Zenič
1. r. REPENTABOR

PRAZNOVALA SEM...

Petega septembra sem praznovala rojstni dan. Povabila sem samo svoje sorodnike. Mama je že zjutraj kupila vse potrebno. Za rojstni dan sta mi mama in očka nekaj dni prej kupila kolo.

Popoldne ob štirih smo praznovali. Na slavje so prišli teti, strica in bratranca. Vsi so mi prinesli darila. Jedli smo štruklje in pili oranžado, coca colo in vino. Potem je mama postavila na mizo torto s svečkami.

Vsakemu je dala kos torte. Ko smo se otroci pogostili, smo se šli igrat. Zvečer smo še jedli torto. Tako je bilo konec prijetnega praznovanja. Mislim, da bom vsako leto tako lepo slavila svoje rojstne dneve.

Valentina Škabar
4. r. REPENTABOR

VESELI PRAZNIK

Naš psiček je imel že eno leto. Ime mu je Tuš, sestra pa ga imenuje Tufla. Za njegov rojstni dan smo mu skuhali klobaso. Nanjo pa smo postavili svečko. Prav tisti dan se je počutil slab, a je vseeno rad pojedel klobaso. Dobil je tudi vrtinico. S šapico je ugasnil svečko. Ko je pojedel klobaso, je hotel pojesti še rožico. Veselo je skakal po divanu.

Vanja Jogan
3. r. DONADONI

NAŠ JADRAN

Imam bratranca, ki mu je ime Jadran. Star je osemnajst mesecev. Je plavolas in velike modre oči se mu bleščijo, kakor dve lučki. Po osmih mesecih je že začel hoditi. Ko je dobil zobke, me je vedno grizel in

neje, 20. decembra, bo Uredništvo izzrebalo tri naročnike. Ti trije dobijo nagrade, ki jih vidite na slikah: KOLO »MARY«, FOTOAPARAT »KODAK INSTAMATIC 44« s priloženim pasom, filmom in žarnicami ter KOMPLET ŠTIRIH KNJIG »PISANI SVET WALTA DISNEYEA«. Ob poravnavi naročnine boste dobili posebno dopisnico, na katero boste napisali svoje ime in priimek, ter navedli domači naslov, razred in šolo. Dopisnico boste odpeljali na Uredništvo GALEBA in potem... zaupajte v srečo. Enostavno kajne?

Seveda, čaka vas tudi kup lepih knjig. Kot vsako leto bo GALEB nagrajeval pridne reševalce križank, ugank in zank. Zato poš-

Ijajte rešitve. Vsak mesec bo Uredništvo izzrebalo pet reševalcev in jih nagradilo s knjigo. Pa ne pozabite na dopise!

Žal bo letos GALEB dražil. Stroški so se vrtoglavu dvignili, cene papirja, klišejev in tiska so poskocile, kot še nikoli. Kljub želji, da bi bila revija dostopna vsem, je bila Uprava prisiljena povišati ceno posameznega izvoda na 250 lir, letno naročnino pa na 2000 lir. Prepričan sem, da boste ta neljubi povišek sprejeli z razumevanjem, če upoštevate, da stane dnevni časopis 150 lir, GALEB pa vam za 100 lir več daje neprimerno več, saj ga lahko na koncu šolskega leta vežete v knjigo, ki vam bo koristila še v prihodnjih letih.

UREDNIK

odkar so mu zrasli še ostali, je lumpek in smešen. Je zelo zvit in precej razumen. Najraje bi se vozil v avtomobilu. Kadar sliši brneti motor, je ves srečen. Kadar se vračam iz šole, mi priteče nasproti in me pozdravlja s smehom. Ima me zelo rad in jaz njega. Ko sem nekoč prala, je z rokami čototal v vodi in imel je ves moker rokav. Boji se kikirikajočega petelina. Ko je teta Majda v zaboju prinesla mlade putke, se jih je Jadran bal, ker so kokodakale.

Kadar se kopa, je prava poplava v kuhinji, Odpira pipo, jemlje zobno ščetko in si jo daje v usta, kot bi si umival zobke. Kadar mu dam svinčnik in list, začne pisati in risati kot šolar. Kadar mu ukažem, naj zapre vrata, jih tako zaloputne, da se zaradi ropota prestashi. Ima me raje kot mamo, ker ga vedno dvigam v naročje.

Kristina Knez
4. r. ŠTEVERJAN

OPAZOVALA SEM LASTOVICO

Jesen je lepa, a pomladi je lepše in je vse veselo, ker vse zeleni in cveti, me-

tuljčki se poigravajo v rumenem sončku, čebelice letijo od cveta do cveta in nabirajo cvetni prah ter pijejo cvetni sok. Potočki žuborijo in se vijejo z gričkov v dolino. A najbolj sem vesela, kadar iz južnih krajev priletijo lastovice.

Lastovica je ptica selivka. Imamo pa kmečko in mestno lastovico. Mestna lastovica ima rdečkast vrat, bel trebuh in crnomoder hrbet, na čelu pa je rjavkasto rdeča. Repek ima škarjast, perutnice pa zelo ozke in dolge. Leti tako naglo, da ji s pogledom komaj sledimo. Gnezdo si gradi iz blata, slame, perja in bilk. Njeno gnezdo ima obliko polovične skodelice. Postavlja ga pod streho ali napuščem, da je bolj varno pred sovražniki. Pri prijateljici sem opazovala, kako si je lastovica popravljala gnezdo in kako je nosila blato. Opazila sem tudi, da je prinesla pero, ki pa ji je padlo iz kljunčka, a se ga ni upala pobrati, ker sem bila jaz tam.

Lastovica hrani mladiče z mušicami, hrošči, metulji in raznim drugim mrčesom. Opazila sem, da je mladičem prinesla kar

po dve muhi naenkrat. Lastovice so kritne, ker love muhe in mrčes. Zato gradijo svoja gnezda pri hlevih, ker je tam dosti mušic. Kadar nizko letajo, pravijo, da bo deževalo. V tem času, kadar pride jesen in so vremena hladna, se lastovice selijo. Poletijo v Afriko, kjer pa si ne gradijo gnezda. Vračajo se potem spet pomladni, a ne samo zaradi mrčesa, ampak ker je tu njihova domovina.

Meni so lastovice všeč, ker prinašajo srečo in veselje v celo vas. Všeč so mi tudi, ker oznanjajo cvetočo pomlad.

Nadja Zniderič
4. r. ŠTEVERJAN

SPOMINI NA PRVI ŠOLSKI DAN

Prvi dan ko sem šla v šolo, sem se zbudila že ob šestih. Mamica mi je prigovarjala, naj še ležim, a jaz nisem mogla, tako je bilo pričakovanje. Kmalu sem se začela pripravljati in nekaj minut čez osmo sem z mamo že korakala v šolo. Nenadoma me je mama povprašala, kje imam malico. Tedaj sem se zavedla, da nimam torbe. Stekla sem domov. Torba je bila v omari. Vzela sem jo in dohitela mamo, ki me je čakala na stopnicah. Ko sem jo skoraj dohitela, sem padla. Spet sem morala domov. Mama mi je razkužila rano na kolenu in končno sem brez nesreč prispevala v šolo.

V prvem razredu smo prve mesece pisali s svinčnikom. Šele okoli božiča sem prvič pisala s peresom. Bilo mi je zelo nerodno.

Spominjam se igrice, ki smo jo pripravili za konec šolskega leta. Majda je sedela v klopi in se jezila na črke. Ostali smo bili samoglasniki. Prišli smo ji na pomoč in postala je prijateljica vseh črk. Igrica je zelo uspela in vsi so nam pliskali.

Franka Žerjal
DOLINA

FAŠIZEM IN NACIZEM

Fašizem je zatiranje vsake svobode. V času fažizma so morali delavci delati, kakor so hoteli gospodarji. Nihče ni smel svobodno govoriti. Vsi časopisi so pisali tako, kakor je hotela vlada. Bila so sodišča, ki so tudi s smrtno kaznovala vsakogar, ki je bil proti fažizmu. Najbolj so pod fažizmom trpeli Slovenci v Italiji. Odvzeli so nam vse, od šole do pevskih zborov. Zažgali so nam slovenske knjige in niti v cerkvah nismo smeli moliti slovensko. Veliko Slovencev je bilo zaprtih v ječah, ali pa so jih odpeljali v internacijo v južno Italijo. V Bazovici so padli prvi širje Slovenci, žrtve fažizma. Mnogo drugih je padlo za njimi, dokler si nismo priborili svobodo. Glavar fažizma „duce“ je bil Benito Mussolini, ki so ga ustrelili italijanski partizani. Tudi danes ne-

kateri še mislijo, da se bo fažizem lahko vrnil, a ljudstvo je preveč trpelo zaradi njega, da bi dopustilo, da se to zgodi.

Nacizem je bil še bolj krut. Njegov voditelj „führer“ je bil Adolf Hitler. Nacisti so učili, da je nemški narod izbran narod, drugi pa hlapci. Žide pa je bilo treba skupaj z nasprotniki režima vse pobiti v strahotnih koncentracijskih taboriščih. Ko so se zatirani uprli in pobili kakšnega nacista, so ti za vsakega svojega mrtvega pobili deset domačinov, ki so jih pobrali iz zaporov, ali jih celo polovili po cestah. Nacisti so sprožili strašno vojno po vsej Evropi in pobili na desetine milijonov ljudi, dokler jih niso premagali zaveznički: Rusi, Angleži, Američani Adrijana Margon DONADONI

MOJA PSIČKA

Imam psičko bele barve. Je hčerka moje stare psičke Puči. Psičko sem imenovala Píkica, ker ima dve črni, črni očki. Ima tudi lep rožnat smrek in majhne, ostre zobe. Laja na tujce, teka za mojimi muckami in jih vleče za rep. Z muckom Fickom, ki je tako majhen kot ona, pa sta velika prijatelja. Vedno se skupaj igrata. Včasih ležita na stari žimnici in se grejeta na soncu, da ju je veselje gledati. Gabrijela Basezzi

4. r. ŽAVLJE

IZLET V OKOLICO

Neko nedeljo sem se s starši odpeljala v Dolino. Po poti sem opazovala naravo. Povsod pa kraljuje cement in asfalt, ki uničuje zelenje. Peljali smo se nato po industrijskem predelu. Tam so same tovarne. Le tu pa tam se dviga kakšno drevo. Šli smo tudi mimo velike tovarne »Grandi motori«, kjer dela moj oče. Od tam je razgled na sosednje vasi: Boršt, Krogle, Jezero in druge.

Pod Dolino je mnogo travnikov, na katerih zahajajo spomladi in poleti meščani. Nekateri se vedejo neolikano in povsod me čejo smeti. S tem kvarijo lepoto narave. Na športnem igrišču sem videla, kako so igrali nogomet. V vasi je mnogo hiš z vrtovi.

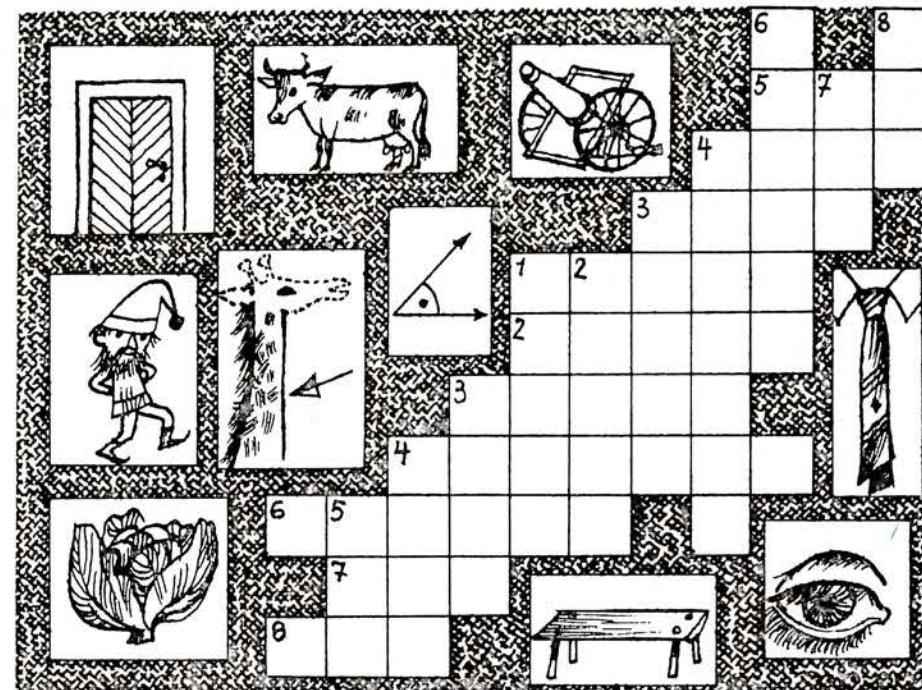
Šli smo nato k našim prijateljem, ki so nam pokazali novo hišo. Pred hišo je lep vrt, kjer rastejo cvetice, povrtnina in oljke. Naredili so tudi zid iz kraškega kamenja. Blizu hiše teče potok. Voda je umazana in nima prijetnega vonja.

Ko se je zvečerilo, smo se vrnili domov. Po poti sem premisljevala, zakaj so nekateri ljudje tako neolikani, da mečejo smeti v potoke, na ceste in travnike. Premalo cenijo vrednost in korist, ki ju nudi narava človeštvu.

Franka Poropat
5. r. ŽAVLJE

Za listre glave

SLIKOVNI MAGICNI LIK

Poisci prave besede za vse, kar je narisano okrog lika. Besede vnesi v prazna polja tako, kot pri navadnem magičnem liku, kjer se vsaka beseda pojavi enkrat vodoravno in enkrat navpično.

K O M I S A R J I
A L T I S T K A •
M O L Z N O S T •
P R A V L J I C A

PREMIKALNICA

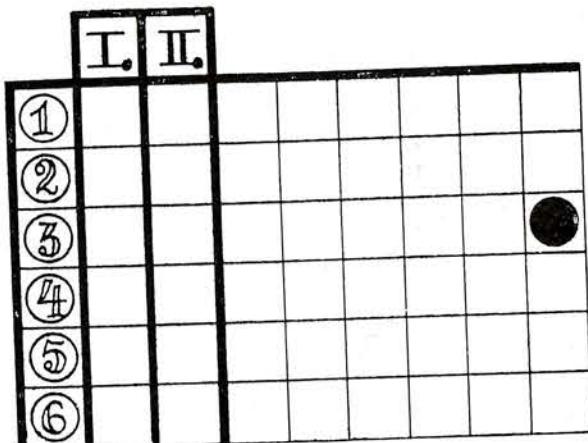
Premikaj besede vodoravno tako, da boš dobil v treh navpičnih vrstah imena treh delov pohištva.

ZLOGOVNICA

BURG - ČO - DA - EV -
HAM - JA - KA - KA - KO -
LA - LAS - LEC - NOST - O -
RA - SKA - ŠAB - TOV - ZI.

Iz gornjih zlogov sestavi šest besed naslednjega pomena:
1. Izdelek iz kakava,
2. skupno ime za Evropo in Azijo,
3. največje pristaniško mesto v Zahodni Nemčiji,
4. prevzetnost,
5. kdor skače s smučmi,
6. ptica, ki oznanja prihod pomladi.

V prvih dveh navpičnih vrstah dobiš ime evropske države.

Rešitve ugank pošljite čimprej na Uredništvo GALEBA: Lojze Abram,
Ul. G. Amendola 12 - 34134 Trst.

CENA 250 LIR